

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการ
ดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

The Development of Achievement in Thai Music “The Evolution of
Thai Music through Different Periods” of Junior High School Students
by Using TAI Technique

พงษ์พัคตร์ เสนาจันทร์¹ | Phongpak Sanakun

วัชรมณท์ อรรถยณะนาค² | Watcharamon Aranyaank

สุเชา บัวแหม่ม³ | Suchao Buachaem

ปิยะบุตร ถิ่นถา^{4*} | Piyabut Thinthath

¹⁻⁴วิทยาลัยนาฏศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, ประเทศไทย;

The College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Thailand

*Corresponding author email: Piyabut768@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were: (1) to compare the learning achievement in Thai music, “The Evolution of Thai Music through Different Periods,” of junior high school students before and after instruction using the Team Assisted Individualization (TAI) technique, and (2) to study the students’ satisfaction with learning management through the TAI technique. The sample consisted of 31 Grade 9 students from Bangmod Wittaya School (Sisukwadjuan Uppatham) in the second semester of the 2024 academic year, selected by purposive sampling. The research instruments included seven lesson plans on Thai music, an achievement test, and a satisfaction questionnaire regarding learning management using the TAI technique. The data were analyzed using a paired-sample t-test, mean, and standard deviation. The results revealed that (1) the students’ learning achievement after the implementation of the TAI technique was significantly higher than

Received: Mar 4, 2025 Revised: May 7, 2025 Accepted: May 14, 2025

<https://doi.org/10.14456/husoaru.2025.12>

before, at the .05 level of statistical significance, and (2) the students' satisfaction with learning management using the TAI technique was at the highest level.

Keywords: Learning Achievement in Thai Music, Evolution of Thai Music through DifferentPeriods, TAI Technique

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI และ (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3/1 โรงเรียนบางมดวิทยา (สีสุกวาตจวน อุฏฺถมภ์) จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย, วัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย, การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

บทนำ

ดนตรีเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาหลายยุคสมัย มีการถ่ายทอดและศึกษาในหลากหลายรูปแบบเนื่องจากดนตรีเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์ มีทั้งผู้รับสาร ผู้ส่งสารและมีเครื่องมือในการส่งสารอย่างชัดเจน ความเกี่ยวข้องระหว่างดนตรีกับมนุษย์ในกลุ่มชนต่าง ๆ กลุ่มชนนั้นจึงมิได้ถูกตัดขาดจากกันและวิทยาหรือศาสตร์แห่งความเป็นดนตรีนั้น ถือเป็น การรวมกันทั้งความเป็นศาสตร์ กล่าวคือ ที่มีทั้งความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและกฎที่จัดไว้อย่าง

เป็นระบบ และความเป็นศิลปะที่มีการสร้างสรรค์งานจากจินตนาการอันเกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ และความงาม (เรวดี อังโพธิ์, 2565, น.1) ดนตรีถือเป็นศาสตร์ที่สำคัญของศิลปะ ในปัจจุบันการศึกษาดนตรีกำลังเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะศิลปะวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทยที่มีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ถือเป็นงานศิลปะที่บ่งบอกให้รู้ถึงความเป็นชาติไทย เป็นเอกลักษณ์บ่งชี้ความเป็นชาติที่มีอารยธรรมขั้นสูงปรากฏอยู่ในสังคมวัฒนธรรมความเชื่อ เป็นสื่อกลางของกิจกรรมทาง ประเพณี ศาสนา ศิลปะการแสดง และเป็นสื่อทางสังคมที่ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชาติ สร้างพลังให้กับสังคม และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ ของประเทศด้วย ดนตรีไทยจึงเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของคนไทยเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นของโบราณจารย์ด้านดุริยางคศิลป์ ถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกรักมรดกวัฒนธรรมไทยและเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน (ปราณิสรา อุ่นดี และศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2564, น.164-165; และทองธวัช ศรีทอง, 2564, น.76)

การสอนดนตรีศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนวิชาดนตรี การเรียนที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การรู้เรื่องพัฒนาการดนตรี การรู้จักคิดสร้างสรรค์ทำนองเพลง การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นของตนเอง การใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ผลงานดนตรีด้วยตนเอง จริยธรรมการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีและการเปิดรับวัฒนธรรมดนตรีโลก (รัชกฤษ คงพินิจบวร, 2562, น. 54) โดยเฉพาะในวิชาดนตรีไทยที่การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนรู้ดนตรี ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สาระดนตรีที่กระจำและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีของนักเรียน โดยการส่งเสริมความสามารถด้านดนตรีไทยของนักเรียน ควรดำเนินการบนพื้นฐานของระเบียบวิธีตามขนบปฏิบัติของดนตรีไทย ทั้งด้านกระบวนการส่งเสริมและด้านเนื้อหาของการเรียนรู้ดนตรีไทย ซึ่งมีการสั่งสม สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจนเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย (อุทัย ศาสตรา และคณะ, 2562, น.546-547) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีไทยจะช่วยยกระดับจิตใจความเป็นมนุษย์ มีความมุ่งมั่นและความสมบูรณ์ในตนเอง หล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย เกิดความรักในศิลปะด้านดนตรีไทย เกิดสมาธิ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกทางดนตรี เป็นการ

อนุรักษ์ สืบทอดรวมถึงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยให้คงอยู่คู่กับประเทศไทยสืบไป (พจนินา ฤกษ์สมุทร, 2564, น.52-53) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้วิชาดนตรีมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.182)

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ในส่วนของเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีส่วนใหญ่จะเน้นวิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งครูจะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ แต่การสอนแบบบรรยายโดยไม่มีสื่อ ไม่มีการทำกิจกรรม จึงไม่สามารถทำให้ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น ในการสอนเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีนั้นควรมีเทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดและเรียนอย่างมีความสุข (ณชิตยากรณ์ ผนึกดี และวาสนา โตะงาม, 2567, น.41) สอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการณ์การสอนวิชาดนตรีไทยโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” และสอบถามผู้สอนวิชาดนตรีไทยโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” พบว่า นักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องวิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย การจัดการเรียนการสอนเน้นรูปแบบบรรยายประกอบรูปภาพ ทำให้ที่ผ่านมาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาวิชาดังกล่าวไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวจะเน้นการอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการความเป็นมาของดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัยที่มีปริมาณเนื้อหาค่อนข้างมาก มีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนขาดความกระตือรือร้น ประกอบกับนักเรียนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย มุ่งสนใจเพียงการเรียนปฏิบัติทักษะทางดนตรีไทยหรือสนใจดนตรีต่างประเทศที่เกิดจากการไหลบ่าทางวัฒนธรรมมากกว่า จึงกลายเป็นโจทย์ในชั้นเรียนที่ท้าทายสำหรับผู้วิจัยในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่จะทำ

ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่สูงขึ้น สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาต่อและการทำงานในอนาคตได้ จึงได้พิจารณาวิธีวิทยาในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ มีความเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและบริบทผู้เรียน จึงใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ถือเป็นยุทธวิธีที่ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญและคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) หรือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ถือเป็นวิธีสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนเป็นรายบุคคล เข้าด้วยกันและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่จะสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบย่อยเป็นสื่อ เพื่อนำวิธีสอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ไปใช้กับเด็กเรียนอ่อน เนื่องจากเด็กเรียนอ่อนมักมีปัญหาเรื่องความพร้อมทำให้ครูสอนบทเรียนได้ช้าซึ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) สามารถแก้ปัญหานี้ และยังสามารถแก้ปัญหาเด็กเก่งและเด็กปานกลางไม่ยอมรับเด็กเรียนอ่อนได้ด้วย (Slavin, 1990 อ้างถึงใน ชินภพ หาแก้ว และอาทร นกแก้ว, 2565, น.76) และ กุณิศรา จิตระชาวนิช (2562, น.79) กล่าวอีกว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เป็นการเรียนรู้ที่สมาชิกแต่ละคนจะศึกษาหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง หลังจากนั้นนักเรียนจะจับคู่หรือเข้ากลุ่มทำงาน เมื่อเสร็จแล้วผู้สอนจะทำการทดสอบทุกคน แล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม จะเห็นได้ว่าเทคนิค TAI เป็นวิธีสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสอนรายบุคคล เป็นวิธีการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้ผู้เรียนสนใจและเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วยให้นักเรียนพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการเป็นผู้นำที่ดีนักเรียนเกิดความมั่นใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย (กชกร พัฒเสมอ, 2558, น.3) ซึ่งเทคนิค TAI จะสามารถตอบสนองเป้าหมายในการเรียนรู้และแก้ปัญหการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระดังกล่าวได้ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับเนื้อหาทางทฤษฎี ส่งเสริมการพูดคุยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และมุมมองเกี่ยวกับพัฒนาการดนตรีไทยร่วมกัน เกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับสถานที่ วัตถุและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ดนตรีไทยในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวัตต์ ภูจานงค์ และคณะ (2563, น.13-14) ที่ค้นพบ

ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ ความเข้าใจให้สูงขึ้นเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย คงทนและสามารถนำไปต่อยอดในการเรียนรู้และใช้ในชีวิตประจำวันได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางมดวิทยา (สีสุกหาวาดจวนอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งหมด จำนวน 113 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3/1 โรงเรียนบางมดวิทยา (สีสุกหาวาดจวนอุปถัมภ์) จำนวน 31 คน ที่เรียนวิชาดนตรีไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง

2. ขอบเขตเนื้อหา

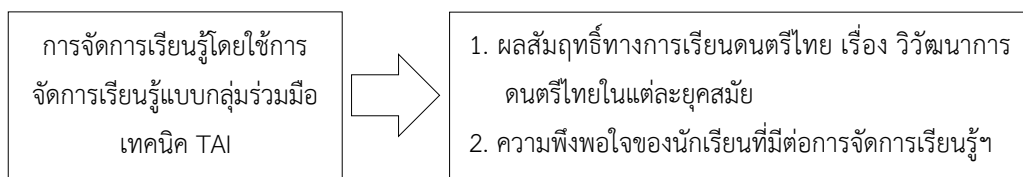
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ประกอบไปด้วยหัวข้อดังนี้ (1) ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย (2) ดนตรีไทยสมัยอยุธยา (3) ดนตรีไทยสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น (4) ดนตรีไทยรัตนโกสินทร์ ยุคปฏิรูปประเทศ (5) ดนตรีไทยรัตนโกสินทร์ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง (6) คีตกวีและนักดนตรีไทย และ (7) ดนตรีไทยในปัจจุบัน

3. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ฯ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest – Posttest Design โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI จำนวน 7 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย

ที่	หัวข้อการเรียนรู้	เวลา (คาบ)
1	ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย	1
2	ดนตรีไทยสมัยอยุธยา	1
3	ดนตรีไทยสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น	1
4	ดนตรีไทยรัตนโกสินทร์ ยุคปฏิรูปประเทศ	1
5	ดนตรีไทยรัตนโกสินทร์ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง	1
6	คีตกวีและนักดนตรีไทย	1
7	ดนตรีไทยในปัจจุบัน	1
รวม		7

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

โดยผู้วิจัยมีการนำเอาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555, น.115-116) มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย (1) ขั้นเตรียมพร้อม (2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (3) ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย (4) ขั้นทดสอบย่อย (5) ขั้นสรุปองค์ความรู้ และ (6) ขั้นประเมินผล โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยมีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเขียนแผน จากนั้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำ ต่อมา มีการ

จัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งพบว่ามีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.00 - 4.80 ซึ่งอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแผนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้เดิมของนักเรียน และทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดการจดจำเนื้อหา ความรู้และความเข้าใจระยะยาวของผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นผู้วิจัยมีการศึกษาเอกสาร งานวิจัย หนังสือและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการสร้างแบบทดสอบ จากนั้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำ ต่อมามีการจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาคุณภาพแบบทดสอบ ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) พบว่า ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33 - 0.76 ค่าอำนาจจำแนก 0.29 - 0.58 และค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR-20 (อาฟีฟี ลาเต๊ะ, 2565, น.118) มีค่าเท่ากับ 0.89 และนำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผู้วิจัยมีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและหนังสือ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำ ต่อมามีการจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาคุณภาพแบบสอบถาม ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบางมดวิทยา (สีสุกหาวตจวนอุปถัมภ์) จำนวน 31 คน ได้จาก

การเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากห้องเรียนดังกล่าวมีนักเรียนที่ความสามารถ และยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยและเป็นห้องเรียนที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูวิชาดนตรีไทย โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

2.2 นักเรียนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย

2.3 ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-7

2.4 นักเรียนทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับการทดสอบก่อนเรียน

2.5 นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

2.6 รวบรวมและนำค่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบและแบบสอบถามมาสรุปวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test dependent)

3.2 นำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลที่ได้สามารถแปลผลได้ ดังนี้ (Best, 1986, น.182)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทย ในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทยนักเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	31	15.97	3.27	12.19*	.000
หลังเรียน	31	22.74	3.23		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 22.74$, S.D. = 3.23) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.97$, S.D. = 3.27)

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ฯ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.64	0.55	มากที่สุด
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน	4.51	0.62	มากที่สุด
3. ครูใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม อธิบายเข้าใจง่ายและชัดเจน	4.61	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน	4.64	0.60	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.57	มากที่สุด
ด้านการเรียนการสอน			
5. นักเรียนสามารถการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสุขในการเรียนรู้	4.19	0.70	มาก
6. การเรียนรู้ตามแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น	4.77	0.42	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.64	0.48	มากที่สุด
8. มีการจัดลำดับเนื้อหาที่ใช้สอนได้อย่างเหมาะสม จากง่ายไปยาก จากอดีตถึงปัจจุบัน	4.70	0.52	มากที่สุด
9. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการการใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.67	0.54	มากที่สุด
10. การวัดและประเมินผลมีมาตรฐานการวัดที่ชัดเจน	4.30	0.67	มาก
เฉลี่ย	4.55	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.57	0.56	มากที่สุด

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ จะพบว่า ข้อที่ 6 การเรียนรู้ตามแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อที่ 8 มีการจัดลำดับเนื้อหาที่ใช้สอนได้อย่างเหมาะสม จากง่ายไปยาก จากอดีตถึงปัจจุบัน ข้อที่ 9 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีการ

บูรณาการการใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ข้อที่ 1 ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ข้อที่ 4 ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ทำการสอน ข้อที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง ข้อที่ 3 ครูใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม อธิบายเข้าใจง่ายและชัดเจน ข้อที่ 2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน ข้อที่ 10 การวัดและประเมินผลมีมาตรฐานการวัดที่ชัดเจนและข้อที่ 5 นักเรียนสามารถเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.57) และด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.56)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ซึ่งมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นเตรียมพร้อม (2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (3) ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย (4) ขั้นทดสอบย่อย (5) ขั้นสรุปองค์ความรู้ และ (6) ขั้นประเมินผลที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนเป็นรายบุคคล สมาชิกกลุ่มต่างร่วมกันศึกษาและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอน เพื่อศึกษา เรียนรู้ ทำความ

เข้าใจ สืบสอบ วิเคราะห์ วิพากษ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิวัฒนาการดนตรีไทย โดยท้ายที่สุดแล้ว ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบวิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่กระแสนดนตรีไทยกำลังเป็นที่นิยมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีไทยยุคปัจจุบัน ที่แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามามีบทบาทเพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนไปต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มได้ในปัจจุบันและอนาคต นอกจากการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและศึกษาต่อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เป็นต้นไป นักเรียนเริ่มกล้าที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาร่วมกัน มีความมั่นใจในการเรียนรู้ สามารถรวมพลังกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้จนท้าทายที่ครูมอบให้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหนือดวง พูลเพิ่ม (2560) ที่ทำวิจัยการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐวิชัย ทักขนท์ (2560) ที่ทำวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านโน้ตดนตรีสากล โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัย สมบัติเจริญไทย และคณะ (2567) ที่ทำวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระเทคโนโลยีด้วยการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดเชิงคำนวณ ร่วมกับกระบวนการกลุ่มเทคนิค TAI เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับทักษะ การคิดเชิงระบบและทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ มีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทย เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีการสอนที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการศึกษาค้นคว้าและอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

กิจกรรมกลุ่มที่มุ่งเน้นการหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีด้านภูมิศาสตร์ที่มีความก้าวหน้าผู้วิจัยจึงมีการบูรณาการใช้แอปพลิเคชันแผนที่ออนไลน์และภาพมุมมอง 360 ในแอปพลิเคชัน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สถานที่เกี่ยวกับดนตรีไทยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ซึ่งสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความน่าสนใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จนทำให้มีนักเรียนหลายคนเดินทางไปศึกษาสถานที่จริงในช่วงวันหยุดแล้วกลับมาสะท้อนผลให้ผู้วิจัยฟัง ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนอย่างมาก อีกทั้งผู้วิจัยเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากกว่าการเป็นครูผู้สั่งสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยกัน ทำให้มุมมองของผู้เรียนที่มองเกี่ยวกับเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยว่าเป็นเรื่องไกลตัว เปลี่ยนไปเป็นเรื่องน่าเรียนรู้ จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนชั้นเรียนดนตรีไทยแบบบรรยาย เป็นชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ จนทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยเดช สุหลง และคณะ (2566) ที่ทำวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ร่วมกับการเรียนรู้โดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ร่วมกับการเรียนรู้โดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged coding) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นตธิชา ลี้มทอง และกฤตยา กานต์ โทพิทักษ์ (2565) ที่ทำวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่อง กลุ่มเทคนิคไวยากรณ์ร่วมกับบทเรียนการ์ตูน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทยที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิค TAI ร่วมกับการสอนแบบการ์ตูน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันญา หินลิลา และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2565) ที่ทำวิจัยการพัฒนาทักษะการร่างมาตรฐาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การบริหารจัดการเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเนื้อหาเรื่องวิวัฒนาการดนตรีไทยในแต่ละยุคสมัยค่อนข้างมีรายละเอียดและหัวข้อย่อยในการเรียนรู้ค่อนข้างมาก เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือหลุดความสนใจจากประเด็นหลัก

1.2 เนื่องจากเนื้อหาสาระมีลักษณะร้อยเรียงต่อเนื่องกัน ดังนั้นผู้สอนจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายไม่จำเจ มีความสอดคล้องของแต่ละวิธีการสอน เพื่อส่งต่อองค์ความรู้ระหว่างเนื้อหาในแต่ละยุคสมัยจนกระทั่งยุคปัจจุบัน

1.3 ควรมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในลักษณะสื่อและเทคโนโลยีสร้างสรรค์การเรียนรู้ เช่น แอปพลิเคชันทางการเรียนรู้ เกมการศึกษา เข้ามาบูรณาการเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น สอดคล้องกับลักษณะของดิจิทัลเทคที่ฟ

1.4 ควรมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีไทยต่าง ๆ และเชิญวิทยากรที่เป็นครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสาระกับชีวิตจริงได้ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความเข้าใจความเข้าใจที่ถูกต้อง เห็นความสำคัญ ตระหนัก ห่วงแหนมรดกดุริยางคศิลป์ไทยอันเป็นรากเหง้าทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบผู้เรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้เทคนิค TAI (ทดลอง) กับกลุ่มปกติ (ควบคุม) หรือระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษาโดยใช้เทคนิค TAI เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้าน (ตัวแปร) อื่น ๆ เช่น เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ จิตสำนึกวัฒนธรรมดนตรีไทย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กชกร พัฒเสมา. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณหารระคนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลิสรา จิตรขณาวณิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชินภาพ หาแก้ว และอาทร นกแก้ว. (2565). การส่งเสริมการคิดเชิงพีชคณิตตามระดับความสามารถของนักเรียนโดยใช้แนวคิดโมเดลเมธอดร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสาร “ศึกษาศาสตร์มมร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 10(2), 73-88.

ณัชศิยาภรณ์ ผนึกดี และวาสนา โตะงาม. (2567). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีเรื่องประเภทเครื่องสายตะวันตก (string instrument) โดยใช้เกมส์การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *วารสารดนตรีและวัฒนธรรม*, 3(2), 38-55.

ทองธวัช ศรีทอง. (2564). การถ่ายทอดดนตรีไทยรูปแบบออนไลน์ตามแนวคิด THONG MODEL. *วารสารดนตรีบ้านสมเด็จฯ*, 3(2), 75-84.

ทิวดี ภูจานงค์, วีระ วงศ์สรรค์ และสรินทร์ ออมรัตน์. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้วิธี TGT กับวิธีการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 3(2), 13-20.

ธันญา หินลีลา และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2565). การพัฒนาทักษะการร่างมาตรฐาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 2325-2336.

นัตติชา ลิ้มทอง และกฤตยาภรณ์ โทพิทักษ์. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับบทเรียนการคูณ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 15-31.

ปราณิสา อุ่นดี และศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2564). การจัดการศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยโดยภาคประชาชน กรณีศึกษา: ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 12(2), 161-174.

- พจนิชา ฤกษ์สมุทร. (2564). เจตคติในการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 43(6), 50-62.
- รัชกฤษ คงพินิจบวร. (2562). กิจกรรมดนตรีไทยร่วมสมัย : แนวทางการสอนดนตรีศึกษาในโรงเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21. *วารสารดนตรีบ้านสมเด็จเจ้า*, 1(1), 49-66.
- รัฐวิชัย ทักขนท์. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านโน้ตดนตรีสากล โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เรวดี อึ้งโพธิ์. (2565). *วิถีดนตรีชาติพันธุ์*. โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- ฤทัย สมบัติเจริญไทย, พาที เกศนากกร และณรงค์ พันธุ์คง. (2567). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระเทคโนโลยีด้วยการจัดการเรียนรู้กระบวนการคิดเชิงคำนวณร่วมกับกระบวนการกลุ่มเทคนิค TAI เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงระบบและทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์*, 4(2), 211-225.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เหนือดวง พูลเพิ่ม. (2560). การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อาฟีฟี ลาเต๊ะ. (2565). *การวิจัยในชั้นเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โอ.เจ.สยาม.
- อุทัย ศาสตรา, ขาริณี ตรีวรวิญญู และยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์. (2562). กระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: การถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย). *Journal of Education Studies*, 47(2), 544-568.
- อุทัยเดช สุหลง, เพ็ญพักตร์ นากกุล และปรีดา เบ็ญการ. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ร่วมกับสื่อการเรียนรู้โดยไม่ใช้

คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ
การคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสาร มจร อุบลราชธานี,
8(3), 937-950.

Best, J. W. (1986). *Research in education* (5th ed). Englewood Cliffs, NJ: Practice-
Hall.